

riculis ex Gentibus, periculis in civitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus,

In labore et ærumnâ, in vigiliis multis, in fame et siti, in jejuniis multis, in frigore et nuditate. Mihi adhuc multo glorianum esset),

Præter illa quæ extrinsecus sunt, instantia mea quotidiana, sollicitudo omnium ecclesiârum.

Quis infirmatur et ego non infirmor? quis scandalizatur et ego non uror?

Si gloriari oportet, quæ infirmitatis meæ sunt gloriabor.

Deus et Pater Domini nostri Iesu Christi, qui est benedictus in

gentibus (seu Gentibus, in) periculis in civitate (sive Damasco sive Hierosolyma sive Ephesi, in) periculis in solitudine (seu in desertis locis ubi mihi insidiabantur adversarii, in) periculis (quæ incurri) in mari (sive a fluctibus sive a Judæis qui me in altum projici petiverunt, in) periculis (quæ subii) in falsis fratribus,

In labore et ærumnâ, in vigiliis multis, in fame et siti, in jejuniis multis, in frigore et nuditate. Mihi adhuc multo glorianum esset),

Præter illa (incommoda) quæ (ab) extrinsecus (mihi illata) sunt, (si gloriari liberet de internis malis quæ animum meum oppresserunt et rememorare negotia) instantia mea quotidiana (et anxieties quas mihi affert) sollicitudo omnium ecclesiârum; (nam, in iis omnibus ecclesiis, si)

Quis (frater corpore aut anima laborat et) infirmatur, (an) et ego (cum eo) non infirmor? (Si) quis scandalizatur (et ad malum provocatur, an) et ego (propter eum dolore) non uror?

Si (ad gloriam Dei me) gloriari oportet, (de afflictionibus et persecutionibus) quæ infirmitatis (et abjectionis) meæ, (quam mihi exprobant, causa) sunt, (libenter gloriabor; (et)

Deus (qui est) et Pater Domini nostri Iesu Christi (et) qui est benedictus in sæcula, scit quod (in omnibus quæ mox narravi) non mentior. (Aliquod plus addere

possem, scilicet, quod, cum in custodia) sæcula, scit quod non mentior.

Damasci (inclusus essem, ille qui est) præpositus gentis (in nomine) Aretæ regis, (et qui sub hoc titulo regebat et) custodiebat (hanc) civitatem Damascenorum, (milites undique disposuerat) ut me comprehendenderet (et Judæis traderet; sed, Deo et quibusdam discipulis juvantibus, servatus sum),

Et per fenestram in sporta (descendens) dimissus sum per murum (civitatis) et sic effugi manus (ejus).

Et per fenestram in sporta dimissus sum per murum, et sic effugi manus ejus.

CAPUT XII.

Apostolus, ut præ pseudoapostolis suum apostolatum commendat, narrat se ad tertium cœlum fuisse raptum. Confitetur sibi, ne extolleretur, datum fuisse stimulum carnis. Se excusat quod ad sui commendationem coactus fuerit a Corinthiis qui ejus apoligiam suscipere debuerant. Declarat se timere ne eos peccatis involutos inveniat et castigare cogatur.

Si gloriari oportet (in aliis rebus quam in eis quæ ad infirmitatem meam spectant, quamvis gloriari mihi non expedit quidem (et nolle, nisi pro vestra salute ad id cogar), veniam autem ad (revelandas visiones et revelationes (seu visionum explicationes, quibus insignivit me misericordia) Domini. (Itaque vobis dico quod)

Scio hominem, in Christo (seu per virtutem Christi, non vero dæmonis ut Simonem magum), ante annos quatuordecim

Si gloriari oportet, non expedit quidem, veniam autem ad visiones et revelationes Domini.

Scio hominem in Christo, ante annos quatuorde-

cim, sive in corpore nescio sive extra corpus nescio, Deus scit, raptum hujusmodi usque ad tertium cœlum;

Et scio hujusmodi hominem, sive in corpore sive extra corpus, nescio, Deus scit,

Quoniam raptus est in paradisum et audivit arcana verba quæ non licet homini alii narrare,

Pro hujusmodi gloriabor; pro me autem nihil gloriabor nisi in infirmitatibus meis.

Nam, et si voluerò gloriari, non ero insipiens; veritatem enim dicam: parco autem ne quis me existimet supra id quod videt in me aut aliquid audit ex me;

(ab isto tempore quo loquor, raptum fuisse); utrum autem hæc elevatio sive in (suo) corpore (facta sit) nescio, sive extra corpus (suum facta sit) nescio, Deus (solus illud) scit; (sed ego scio et affirmo) raptum (fuisse hominem) hujusmodi usque ad tertium cœlum, (nempe cœlum empyreum, quod est beatorum sedes):

Et scio, (quoad) hujusmodi hominem, sive in corpore (suo) sive extra corpus (suum raptus fuerit), nescio, (et) Deus (solus illud) scit, (scio, inquam),

Quoniam (seu quod) raptus est in paradisum et audivit arcana (et ineffabilia) verba quæ non licet homini alii narrare, et de quibus nemo convenienter loqui posset;

Pro hujusmodi (homine igitur et tali favore si gloriari voluero, certe non imerito) gloriabor (in eo sensu quod talis favor sit gloriosus); pro me autem (meius erit si) nihil gloriabor nisi in infirmitatibus meis; (non quod, inquam, nihil gloriandum habeam),

Nam (ad gloriationem meam hæc visio certe sufficeret); et si (de illa) gloriari voluero, non ero insipiens (instar eorum qui glorianter de eo quod non habent, siquidem ego in hoc nihil nisi) veritatem enim dicam; parco autem (in hac gloriatione et in illa autem aliis gloriationis meæ motivis insistere nolo), ne quis (propter hoc) me existimet (seu honorem mihi tribuat) supra id quod videt in me aut

(supra illud) aliquid (quod) audit ex me, (et me, sicut Lycaonii, Angelum vel Deum esse putet. Et non solus ego me in hoc immunem superbiæ esse volo, sed ipse Deus me ab illa præservare voluit);

Et ne magnitudo (illarum) revelationum extollat me (supra id quod mereor), datus est mihi (a Deo, non tentante sed permittente), stimulus carnis meæ (seu) angelus satanæ qui (per tentationes ignorantes superbiæ meam confundat et sic quasi in faciem) me colaphizet:

Propter quod (carnis tormentum avertemendum) ter (seu frequenter) Dominum rogavi, ut (illa tentatio) discederet a me. (Dominus autem noluit),

Et dixit mihi: Sufficit tibi gratia mea (qua te conforto et confortabo; imo hic stimulus ad tuum profectum valde utilis est); nam virtus (Dei) in infirmitate (tua) perficitur (in eo sensu quod, quo major est infirmitas tua et quo violentiores sunt tentationes contra te insurgentes, eo major appareat potentia Dei qua sustineris). Libenter igitur, (ex hac Dei promissione), gloriabor in infirmitatibus meis ut (constant) inhabitet (et manifestetur) in me virtus Christi, (qua omnes tentationes superare valeam).

Propter quod (Christi auxilium et tentationum utilitatem) placeo mihi in infirmitatibus meis, (nempe), in contumeliis, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis (quas) pro Christo (patior); cum enim (et quo magis per has tentatio-

do revelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis meæ angelus satanæ qui me colaphizet:

Propter quod ter Dominum rogavi ut discederet a me:

Et dixit mihi: Sufficit tibi gratia mea; nam virtus in infirmitate perficitur. Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi:

Propter quod placeo mihi in infirmitatibus meis, in contumeliis, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis pro

Christo; cum enim infirmor, tunc potens sum.

Factus sum insipiens, vos me coegistis: ego enim a vobis debui commendari; nihil enim minus fui ab iis qui sunt supra modum Apostoli; tametsi nihil sum,

Signa tamen apostolatus mei facta sunt super vos in omni patientia, in signis, et prodigiis, et virtutibus.

Quid est enim quod minus habuistis præ cæteris ecclesiis (quæ a me aut ab Apostolis fundatæ sunt, nisi pro injuria reputatis illud, quod apud vos me plus adhuc commendare debet, scilicet) quòd ego ipse non gravavi vos (a vobis victum meum exigendo)? Donate mihi hanc injuriam, (si qua est in hac mea pro vobis indulgentia).

Ecce tertio hoc paratus sum venire ad vos, et non ero gravis vobis. Non enim quaro quæ vestra sunt,

nes) infirmor (seu probor, eo magis) potens sum (virtute Christi qui me illis superiorem facit. Evidem sic me extollendo)

Factus sum (quasi) insipiens, (sed) vos me (ad sic loquendum) coegistis. Ego enim (non a me sed) a vobis debui commendari; (et hanc meam commendationem merito suscipere poteratis); nihil enim minus fui (et non minus a me factum est in apostolatu meo (non solum quam quod ab his pseudoapostolis sed etiam quam quod) ab iis (ipsis) qui (laudandi) sunt supra modum (et præcipue sunt) Apostoli: (nam) tametsi (per me) nihil sum, (nec ego nec vos negare possumus quòd)

Signa tamen apostolatus mei facta (et manifestata) sunt super vos in omni patientia (et) in signis et prodigiis et virtutibus (quæ in vestram salutem impendere mihi datum est).

Quid est enim quod minus habuistis præ cæteris ecclesiis (quæ a me aut ab Apostolis fundatæ sunt, nisi pro injuria reputatis illud, quod apud vos me plus adhuc commendare debet, scilicet) quòd ego ipse non gravavi vos (a vobis victum meum exigendo)? Donate mihi hanc injuriam, (si qua est in hac mea pro vobis indulgentia).

Ecce tertio (ad) hoc (paratus sum, nempe) ad veniendum ad vos (ut vobis spiritualia ministrem); et hac tertia vice (non ero gravis vobis) quoad materialis vitæ sustentationem); non enim quæro (bona

temporalia) quæ vestra sunt sed vos (seu sed vos. Nec enim debent filii animas vestras. Et in eo quòd a vobis nihil accipio, more patrum vobiscum utor); nec enim debent filii (pro) parentibus thesaurizare, sed parentes (pro) filii (thesaurizare et sacrificia sibi imponere debent).

Ego autem libentissime (omnia mea) impendam, et superimpendar ipse pro animabus vestris (exhauriendo sanguinem meum imo et spiritum, si oportuerit, pro salute vestra; et hoc libenter faciam), licet plus vos (sim) diligens (et a vobis) minus diligar.

Sed esto (quòd) ego vos non gravavi, (ut jam probatum est et adversarii concedere coguntur); sed (addunt isti quòd), cum essem astutus, dolo vos cepi. (Ad hanc novam objectionem respondeo) :

Nunquid per (Titum aut) aliquem eorum quos misi ad vos, circumveni vos (extorquentio aliquid a vobis) ?

Rogavi Titum (ut iret ad vos) et misi cum illo fratrem. Nunquid Titus (aliqua extorsione) vos circumvenit? nonne eodem spiritu (quoad vos) ambulavimus? nonne (in) iisdem (honestatis et zeli) vestigiis (incessimus? An)

Olim (seu rursus) putatis quòd (hoc dicimus ut) excusemus nos apud vos? (Minime; sed sincere et) coram Deo (et) in Christo (nos inspirante sic) loquimur: (et) omnia autem (hæc quæ dicimus), charissimi, (non propter gloriationem nostram

sed vos. Nec enim debent filii parentibus thesaurizare sed parentes filii.

Ego autem libentissime impendam et superimpendar ipse pro animabus vestris, licet plus vos diligens minus diligar.

Sed esto: ego vos non gravavi; sed cum essem astutus, dolo vos cepi.

Nunquid per aliquem eorum quos misi ad vos circumveni vos?

Rogavi Titum et misi cum illo fratrem. Nunquid Titus vos circumvenit? nonne eodem spiritu ambulavimus? nonne iisdem vestigiis?

Olim putatis quòd excusemus nos apud vos? Coram Deo in Christo loquimur: omnia autem, charissimi, pro-

pter ædificationem vestram.

dicimus sed) propter ædificationem vestram. (Modo dixi me mox ad vos venturum fore ; sed non plane securus ibo) :

Timeo enim ne forte, cum venero, non forte, cum venero, non quales (vos esse) volo inveniam vos, et (ne) inveniam vos, et ego inveniar a vobis qualem (me esse) non vultis, (nempe severum patrem et peccatorum vindicem ; timeo, inquam),

ne forte contentiones, æmulationes (seu invidiae), animositates (seu iræ), dissensiones, detractiones, susurrations (seu occultæ obtrectationes ad odium in invicem provocantes), inflationes (seu animorum tumores et) seditiones sint inter vos : (timeo igitur)

Ne iterum cum (ad vos) venero, (affligat et) humiliet me Deus apud vos, et lugeam multos ex iis qui ante peccaverunt et non egerunt pœnitentiam super immunditia et fornicatione et impudicitia quam gesserunt, (et in eos multum sœvire mihi incumbat).

CAPUT XIII ET ULTIMUM.

Quosdam ex Corinthiis libidini, contentioni aut superbiae deditos redarguit Apostolus. Eos monet ut potestatem a Christo sibi commissam et ejus opera mira reverantur. Eos orat ut nihil agant, ne in eos sœvire cogatur. Eos ad perfectionem et mutuam dilectionem hortatur.

Ecce tertio hoc Ecce (igitur) tertio hoc (seu hac tertia venio ad vos ; in vice mox) venio ad vos (ut judicem eos

qui peccaverunt et pœnitentiam non egerunt ; et tunc, secundum legis præscriptionem), in ore (et ex testimonio) duorum vel trium testium stabit (et confirmabit) omne (excusationis aut accusacionis) verbum.

Prædixi et (iterum) prædico (et illud dicam) ut præsens, (sicut) et nunc absens (dico), iis qui ante peccaverunt (et pœnitentiæ se non submisserunt, et (dico etiam) cæteris omnibus, (qui peccaverunt postea)), quoniam (seu quòd), si (et cum) venero iterum, non parcam. (Cum monita mea et pœnitentiam tam parvi penditis),

An experimentum quæritis (dubitantes de inspiratione aut de potentia) ejus qui in me loquitur (et qui est) Christus qui, (tot mirabilia per me) in vobis (operando et novissime fornicarium satanæ tradendo, sufficienter ostendit quòd ejus potestas) non infirmatur, sed (quòd adhuc et non mintus) potens est in (castigationem) vobis (imponendam) :

Nam, etsi crucifixus est ex (humanitatis suæ) infirmitate, (non tamen pro semper infirmus erat) ; sed, (nunc cum resurrexit), vivit ex virtute (et potentia) Dei, (qua seipsum utpote Deus suscitavit et vita vivit æterna. Ita de nobis est et erit) ; nam et nos (quoque) infirmi (visi) sumus (et videmur, cum) in illo (et cum illo patimur) ; sed (brevi experiemini quòd et nos non sumus infirmi pro semper, et sentietis quòd) vivemus cum eo ex virtute Dei, (quæ viget in nobis et per nos sœviet) in vobis.

ore duorum vel trium testium stabit omne verbum.

Prædixi et prædico, ut præsens et nunc absens, iis qui ante peccaverunt, et cæteris omnibus quoniam, si venero iterum, non parcam.

An experimentum quæritis ejus qui in me loquitur Christus, qui in vobis non infirmatur sed potens est in vobis?

Nam etsi crucifixus est ex infirmitate, sed vivit ex virtute Dei. Nam et nos infirmi sumus in illo, sed vivemus cum eo ex virtute Dei in vobis.

Vosmetipos tentate si estis in fide; ipsi vosprobate. Annon cognoscitis vosmetipos quia Christus Jesus in vobis est, nisi forte reprobi estis?

Spero autem quod cognoscetis quia nos non sumus reprobi.

Oramus autem Deum ut nihil mali faciatis, non ut nos probati appareamus sed ut vos quod bonum est faciatis, nos autem ut reprobi sumus.

Non enim possumus aliquid adversus veritatem sed pro veritate.

Gaudemus enim quoniam (seu quod) nos infirmi sumus (seu videbimus non

Vosmetipos (igitur) tentate (et videte) si estis (firmiter stantes) in fide, (quam a nobis accepistis) : ipsi vos probate : (si dubitatis an Christus per me loquatur, perpendite cur Christus non esset in me magistro vestro, cum sit in vobis discipulis meis ; atqui) an non cognoscitis vosmetipos (sufficienter ut sciatis) quia (seu quod) Christus Jesus in vobis (et in Ecclesia vestra manens et operans) est? (Certe erat in vobis, ut patuit ex miraculis et gratiis ab illo inter vos collatis; et cur non esset adhuc in vobis), nisi forte (nunc propter peccata vestra) reprobi (facti) sitis? (Quoad nosmetipos vero),

Spero autem quod (mox) cognoscetis quia non sumus reprobi (nec potentia nostra destituti). Utinam ad hoc per severitatem nostram probandum non cogamur!

Oramus autem Deum ut nihil mali faciatis, (primario optantes) non ut nos (peccata vestra puniendo) probati (et incorrupti) appareamus, sed ut vos quod bonum est faciatis, (etiamsi inde eveniat ut vos sitis gloriosi), nos autem ut reprobi (seu inglorii) simus (utpote nullam in vos potestatem nostram exercendi occasionem habentes) :

Non enim possumus aliquid (severitatis impendere) adversus veritatem, sed (tamen) pro (tuenda) veritate : (et hoc nobis multo magis arridet) ;

Gaudemus enim quoniam (seu quod) nos infirmi sumus (seu videbimus non

exercendo potentiam nostram adversus infirmi sumus, vos autem potentes estis. Hoc et oramus, vestram consummationem.

Ideo hæc absens (vobis) scribo, ut non, (cum) præsens (ero, cogar ut) durius (quam vellem) agam, (sed e contra possim vobiscum agere) secundum potestatem quam Dominus dedit mihi in ædificationem (sui corporis mystici) et non in (ejus) destructionem.

De cætero (seu cæterum), fratres, (in Domino) gaudete; (magis de die in diem) perfecti estote, (vos invicem consolamini et) exhortamini; idem sapite (seu concordes estote); pacem (inter vos) habete, et Deus, (qui est auctor et dator) pacis, erit vobiscum.

Salutate (vos) invicem in osculo sancto. Salutant vos omnes sancti (seu fratres qui apud nos sunt).

Gratia Domini nostri Jesu Christi et charitas Dei et communicatio (donorum) sancti Spiritus sit cum omnibus vobis. Amen.

Ideo hæc absens scribo ut non præsens durius agam secundum potestatem quam Dominus dedit mihi in ædificationem et non in destructionem.

De cætero, fratres, gaudete, perfecti estote, exhortamini, idem sapite, pacem habete, et Deus pacis et dilectionis erit vobiscum.

Salutate invicem in osculo sancto. Salutant vos omnes sancti.

Gratia Domini nostri Jesu Christi et charitas Dei et communicatio (donorum) sancti Spiritus sit cum omnibus vobis. Amen.